

اخلال در امنیت یرو از هرواییما از منظر حقوق داخلی و بین الملل

مرضیه قراخانی بنی

(دانشیار رشته دانشکده آزاد اسلامی واحد خوراسگان)

با همکاری دکتر محمود المیر

(استادیار دانشکده آزاد اسلامی واحد خوراسگان)

سرشناسه: قراخانی بنی. مرضیه. ۱۳۶۲ -
 عنوان: قراردادی: ایرن. قوانین و احکام
 عنوان و نام پدیدآور: اخلاص در امنیت پروژ هوابیما از منظر حقوق داخلی و
 بین المللی / مرضیه قراخانی بنی. با همکاری محمود المصیر.
 مشخصات نشر: اصفهان: حیات طیبه. ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری: ج. ۱۷۰ ص.
 شابک: ۶۰۰۰-۶۵۵۵-۱۷-۱
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه: ص ۱۶۳.
 موضوع: قانون هوایی -- ایرن
 موضوع: قانون هوایی
 موضوع: حقوق بین المللی هوایی و فضائی
 موضوع: حقوق تطبیقی
 نسخه افزوده: المصیر. محمود. ۱۳۴۱ -
 کده بندی کنگره: ۱۳۹۱/۵۳ الف ۳۳۶۷/۵ KMHT
 رده بندی دیویی: ۳۳۲/۵۵۰.۹۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۳۶۱۱۰

اخلاص در امنیت پرواز هوابیما از منظر حقوقی داخلی و بین المللی

مؤلفه: مرضیه قراخانی بنی

طراحی و صفحه آرایی: جیهه قراخانی بنی

ناشر: حیات طیبه

چاپ اول: ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپخانه: کمالی نژاد

لیتوگرافی: زمان

صحافی: پیمان

شابک: ۶۰۰۰-۶۵۵۵-۱۷-۱

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

مجموعه حیات طیبه

نشانی: اصفهان / خیابان چهارباغ پایین / خیابان جامی / چهارراه اول

جنب خانه انقلاب اسلامی و ولایت / نشر حیات طیبه

همراه: ۰۹۱۳۸۰ ۱۸۷۸۵ / تلفن: ۰۳۱۱-۳۳۵۵۸۳۷

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱۳
فصل اوّل: کلیات	۱۵
بیان مسأله	۱۷
۲-۱ تعاریف و اصطلاحات	۱۹
فصل دوم: اخلال در امنیت پرواز و آسیب از منظر حقوق داخلی	۲۵
۱-۲ قانون هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۲۸	۲۸
۱-۱-۲ ایجاد خطر برای هواپیما یا سرنشینان آن	۲۸
۲-۱-۲ راندن هواپیما به نحو غیر قانونی	۳۰
۳-۱-۲ ایجاد امنیت هواپیما با ممنوعیت احداث ساختمان	۳۲
۲-۲ قانون مجازات اخلال کنندگان در امنیت پرواز هواپیما	۳۲
تأسیسات هواپیمایی مصوب ۱۳۴۹	۳۳
۱-۲-۲ تصرف غیر قانونی هواپیما (هواپیما ربایی)	۳۳
۲-۲-۲ اخلال در پرواز یا خراب کاری در هواپیما	۳۷
۳-۲-۲ اخلال در فرودگاه یا تأسیسات وابسته به آن	۴۰
۴-۲-۲ دشوار یا غیر ممکن ساختن انجام وظیفه مأموران مسئول حفظ ایمنی	
پرواز هواپیما	۴۲

- ۴۴ ۵-۲-۲ مشارکت در جرایم مندرج در این قانون
- ۴۴ ۶-۲-۲ معاونت در جرایم مندرج این قانون
- ۴۷ ۷-۲-۲ معافیت از مجازات
- ۴۷ ۸-۲-۲ برخی اشکالات وارده بر ماده واحده
- ۵۰ ۲-۲ قانون تشدید مجازات کبوترپرانی مصوب ۱۳۵۱
- ۵۰ ۱-۳-۱ کبوتر پرانی در مناطق ممنوعه
- ۵۲ ۴-۲ قانون مجازات اخلال گران در صنایع مصوب ۱۳۵۳
- ۵۳ ۴-۲-۱ تخریب فرودگاه یا تأسیسات هوپیمایی
- ۴-۲-۲ قرار دادن بار بمب جره در فرودگاه هایا تأسیسات هوایی یا واحدهای تابع ۵۵
- ۴-۲-۳ سوزاندن یا انفاس معامه متی از هوپیمایا وسایل ارتباطات و مخابرات هوایی ۵۶
- ۴-۲-۴ تعطیل شدن یا از کار انداختن تمام یا قسمتی از فرودگاه و تأسیسات هوایی ۵۷
- ۴-۲-۵ نحوه تشدید مجازات جرایم مندرج در این قانون ۵۹
- ۴-۲-۶ تشکیل دسته یا گروه برای ارتکاب جرایم مندرج در این قانون ۶۰
- ۴-۲-۷ معافیت از تعقیب ۶۱
- ۴-۲-۵ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ ۶۱
- ۴-۲-۱ تهدید یا ادعای به بمب گذاری (ماده ۵۱۱) ۶۱
- ۴-۲-۲ احراق و تخریب هوپیمایا (ماده ۶۷۵) ۶۱
- ۴-۲-۳ تخریب، احراق یا هرنوع خرابکاری نسبت به وسایل مورد استفاده عموم (ماده ۶۸۷) ۶۶
- ۴-۲-۶ قانون جرایم رایانه ای مصوب ۱۳۸۸ ۶۸
- ۴-۲-۱-۶ تخریب واخلال در داده های رایانه ای علیه امنیت و آسایش عمومی ۶۸
- ۴-۲-۷ کنوانسیون های بین المللی که مورد تصویب ایران قرار گرفته اند ۷۴

۷۶	۸-۲ توافقنامه های دولت ایران با کشورهای دیگر
۷۷	۹-۲ گارد امنیت پرواز
۷۹	۱۰-۲ لایحه جدید قانون مجازات اسلامی
	۱۱-۲ صلاحیت رسیدگی به جرایم مخل امنیت پرواز هواپیما به موجب قوانین داخلی
۸۰	۱-۱۱-۲ انواع صلاحیت
۸۳	۲-۲ پرواز غیرمجاز
۸۵	فصل سوم اختلال در امنیت پرواز هواپیما از منظر حقوق بین الملل
۸۷	۱-۳ ماده ۱۲۱ نوامبر ۱۹۱۹
۸۹	۲-۳ معاهدات ایالات امریکا مادرید. نوامبر ۱۹۲۶
۸۹	۳-۳ پان امریکن ۲۰ دسامبر ۱۹۲۸
۹۰	۴-۳ کنوانسیون شیکاگو ۹ دسامبر ۱۹۴۴
۹۰	۱-۴-۳ شرح کنوانسیون
۹۲	۲-۴-۳ انواع هواپیما
۹۳	۳-۴-۳ سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری (ایکائو)
۹۳	۴-۴-۳ اقدامات ایکائو در حوزه امنیت هوانوردی
۱۰۳	۵-۳ منشور ملل متحد ۲۶ ژوئن ۱۹۴۵
۱۰۵	۶-۳ انجمن بین المللی حمل و نقل هوایی (یاتا) آوریل ۱۹۴۵
۱۰۶	۷-۳ کنوانسیون حقوق دریاها، ژنو ۲۹ آوریل ۱۹۵۸
	۸-۳ کنوانسیون راجع به جرایم و برخی اعمال ارتكابی دیگر در هواپیما
۱۰۸	۱۴ سپتامبر ۱۹۶۳
۱۰۸	۱-۸-۳ تعریف «هواپیمای در حال پرواز»
۱۰۹	۲-۸-۲ اختیارات فرمانده هواپیما
	۹-۳ معاهده راجع به جلوگیری از تصرف غیرقانونی هواپیما لاهه
۱۰۹	۱۶ دسامبر ۱۹۷۰

- ۱۱۰ ۱-۹-۳ دایره شمول قرارداد
- ۱۱۱ ۲-۹-۳ موارد اعمال صلاحیت
- ۱۰-۳ کنوانسیون مونترال در مورد جلوگیری از اعمال غیرقانونی علیه امنیت
- ۱۱۲ هوانوردی کشوری، مونترال ۲۳ سپتامبر ۱۹۷۱
- ۱۱۳ ۱-۱-۳ انواع هواپیما از منظر کنوانسیون
- ۱۱۴ ۲-۱۰-۳ موارد اعمال صلاحیت کشورهای عضو
- ۱۱۳ ۱۱-۳ سیرتجمع به جلوگیری و مجازات جرایم علیه اشخاص مورد
- ۱۱۵ حمایت بین المللی؛ از جمله نمایندگان دیپلماتیک، نیویورک ۱۴ دسامبر ۱۹۷۳
- ۱۲-۳ کنوانسیون پایتخت پیشگیری از تروریسم، استراسبورگ
- ۱۱۶ ۲۷ ژانویه ۱۹۷۷
- ۱۱۷ ۱-۱۲-۳ تروریسم
- ۱۲۰ ۱۳-۳ اعلامیه بن علیه تروریسم بین المللی، ۱۷ ژوئیه ۱۹۷۸
- ۱۲۱ ۱۴-۳ کنوانسیون بین المللی علیه کربان تروریسم نیویورک ۱۷ دسامبر ۱۹۷۹
- ۱۲۲ ۱۵-۳ کنوانسیون ملل متحد در مورد حقوق دریاهای ۱۰ دسامبر ۱۹۸۲
- ۱۲۴ ۱۶-۳ پروتکل اصلاحی ماده ۳ مکرر کنوانسیون شیکاگو ۱۰ می ۱۹۸۴
- ۱۷-۳ پروتکل مقابله با اعمال خشونت بار غیر قانونی در پرونده های مورد
- ۱۲۷ استفاده هوانوردی کشوری بین المللی مونترال ۲۴ فوریه ۱۹۷۸
- ۱۸-۳ کنوانسیون بین المللی سرکوب بمبگذاری تروریستی نیویورک
- ۱۲۸ ۱۵ دسامبر ۱۹۹۷
- ۱۹-۳ کنوانسیون سازمان کنفرانس اسلامی جهت مبارزه با تروریسم بین المللی
- ۲۰-۳ واگادوگو ۱ جولای ۱۹۹۹
- ۲۰-۳ پروتکل اصلاح کنوانسیون پیشگیری از تروریسم شورای اروپا
- ۱۳۲ ۱۵ می ۲۰۰۳
- ۱۳۳ ۲۱-۳ کنوانسیون اروپایی پیشگیری از تروریسم ۱۶ مه ۲۰۰۵
- ۲۲-۳ کنوانسیون پکن در مورد جلوگیری از اقدامات غیرقانونی مرتبط با هواپیمایی

کشوری بین المللی ۱۰ سپتامبر ۲۰۱۰.....	۱۳۵
۱-۲۲-۳ انواع هواپیما.....	۱۳۸
۲-۲۲-۳ اعمال صلاحیت کشورهای عضو.....	۱۳۹
۲۳-۳ پروتکل پکن در مورد امنیت هوانوردی ۱۴ سپتامبر ۲۰۱۰.....	۱۴۱
۱-۲۳-۳ اعمال صلاحیت کشورهای عضو.....	۱۴۳
۲-۲۳-۳ مقررات تکمیلی.....	۱۴۴
۳-۴-۳ فصل چهارم. مقایسه، نتیجه گیری.....	۱۴۵ ۱۴۷
۱-۴-۱ مقایسه بین داخلی و بین المللی.....	۱۴۹
۱-۱-۴-۱ نقاط اشتباه.....	۱۴۹
۲-۱-۴-۱ نقاط افتراق.....	۱۵۲
۲-۴-۲ نتیجه گیری.....	۱۵۶
۳-۴-۳ پیشنهادها.....	۱۶۱
فهرست منابع.....	۱۶۳

پیشگفتار

از زمان اولین پرواز با هواپیما تا کنون یک قرن می‌گذرد و در این مدت هواپیما خاسته هواپیمای کشوری به عنوان وسیله ای که مهم ترین ویژگی آن سرعت است به تدریج جایگاه منحصر به فردی در حمل و نقل پیدا نموده و صنعت هوایی به عنوان یکی از محورهای اصلی توسعه اقتصادی در جهان مورد توجه قرار گرفته است. از طرف دیگر این وسیله حمل و نقل سریع، همواره مورد توجه مجامع بوده که برای رسیدن به مقاصد شوم خود در صدد اختلال در امنیت بودند و همین امر باعث نگرانی مجامع بین‌المللی شده و موجب شناسایی راه‌های زیادی توسط این مجامع جهت جلوگیری از ارتکاب جرم و مجازات اختلال‌گنان در این حوزه انجام پذیرد.

اثر حاضر در صدد است تا با بررسی تأثیرات امنیتی داخلی و بین‌المللی در این زمینه، به بررسی سیر تحولات قانون‌گذاری و مقاصد این دو حوزه با هم پرداخته و نقاط قوت و ضعف قوانین داخلی را مشخص و پیشنهادات مناسبی را در جهت رفع این نواقص ارائه دهد.

در فصل اول، ضمن بیان کلیات از جمله سابقه تألیف کتاب و مقاصد در زمینه اختلال در امنیت پرواز، به بیان اصطلاحات تخصصی پرداخته شده است. فصل دوم حاوی بررسی عنصر شناسایی جرایم مذکور در قوانین جاری کشور در خصوص مسایل پیرامون اختلال در امنیت پرواز هواپیما به ترتیب سال تصویب می‌باشد.

در فصل سوم، ضمن معرفی دو سازمان بین‌المللی تأثیر گذار در مسایل

هواپیمایی کشوری به نام‌های سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری (ایکائو)^۱ و انجمن بین‌المللی حمل و نقل هوایی (یاتا)^۲، به بیان جرایم مندرج در کنوانسیون‌ها و پروتکل‌های بین‌المللی به ترتیب سال تصویب پرداخته شده است. ناگفته نماند برخی از مباحث مهم از قبیل وظایف فرمانده هواپیما، حث مربوط به صلاحیت، استرداد مجرمین و... از دیدگاه کنوانسیون‌ها در حد توان مورد بررسی قرار گرفته است. فصل چهارم در ۳ بخش جداگانه‌ی مبحث نتیجه‌گیری و پیشنهادات به بررسی نقاط اشتراک و افتراق حقوق داخلی و بین‌المللی در مباحث مربوط به اخلال در امنیت پرواز هواپیما پرداخته و با توجه به نتایج حاصل از پژوهش، پیشنهاداتی را جهت اصلاح قوانین داخلی ارائه داده است. امید است این تلاش مورد رضایت خداوند سبحان قرار گیرد و مورد استفاده جامعه دانشگاهیان، سازمان هواپیمایی کشوری و تمامی کسانی که به حمل و نقل هوایی مرتبط هستند قرار گیرد.

از آنجا که هیچ اثری بی عیب و نقص نیست، چنانچه خوانندگان محترم ما را مورد عنایت خود قرار داده و موافقت و پیشنهادات جهت اصلاح کتاب را متذکر شوند ما را سپاسگذار خود خواهند نمود. در پایان برخود لازم می‌دانیم مراتب تقدیر و تشکر خود را از تمامی عزیزانی که در چاپ و نشر این کتاب سهمیم بوده‌اند ابراز داشته و توفیقات روز افزون ایشان را از خداوند سبحان خواستاریم.

مرضیه قراخانی

محمود المیر

زمستان ۱۳۹۱

1 - ICAO = International Civil Aviation Organization

2 - I.A.T.A = International Air Traffic Association